

Λυδία Μουζάκα

Τα δύο από τα αρνητικά του ΕΣΥ είναι ο μεγάλος χρόνος αναμονής για να εξετασθεί ή να χειρουργηθεί μια γυναίκα και η μη επισήμοποίηση ως ανεξάρτητης ειδικότητας, της Μαστολογίας, που αφήνει περιθώρια ενασχόλησης με τις παθήσεις του μαστού και των μη εξειδικευμένων στον μαστό ιατρών.

Τα τρία «Α» που γεννούν τον καρκίνο του μαστού

> Ο καρκίνος του μαστού έχει αυξηθεί στις νεότερες ηλικίες δηλαδή στη δεκαετία των 30 με 40 ετών που κατά την ταπεινή μου άποψη, αυτή η αύξηση οφείλεται στα τρία στερπητικά «Α» που βιώνουν οι γυναίκες, την Αγαμία, την Ατεκνία και την Ανεργία

Συνέντευξη στη
MARINA ΡΙΖΟΓΙΑΝΝΗ
rizogianni@pelop.gr

Το 60% των γυναικών που εμφανίζουν καρκίνο του μαστού θα μπορούσε να σωθεί αν υπήρχε η δυνατότητα πρόσβασης των γυναικών σε υψηλής ποιότητας προσέγγιση για έγκαιρη διάγνωση και κατάλληλη και εξειδικευμένη θεραπευτική αντιμετώπιση.

Την επισήμανση κάνει μιλώντας στην «ΠΤΔ» η πλέον ειδική στη χώρα μας που είναι η ε. καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, χειρουργός-γυναικολόγος, μαστολόγος-ογκολόγος, και πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μαστολογίας και εθνικός εκπρόσωπος στην ΕΕ για τον καρκίνο του μαστού και τα Κέντρα μαστού δρ. Λυδία Ιωαννίδου-Μουζάκα

Η κ. Μουζάκα επισημαίνει ότι η χώρα μας σε επίπεδο πρόληψης είναι πολύ πίσω

► Ποια είναι η εικόνα της πορείας του καρκίνου του μαστού στη χώρα μας; Αποκτήσαμε το περίφημο Εθνικό Αρχείο καταγραφής των ασθενών;

Η συχνότητα του καρκίνου του μαστού και στη χώρα μας έχει αυξητικές τάσεις και ιδιαίτερα έχει αυξηθεί στις νεώτερες ηλικίες δηλ. στη δεκαετία των 30 με 40 ετών που κατά την ταπεινή μου άποψη, αυτή η αύξηση οφείλεται στα τρία στερπητικά «Α» που βιώνουν οι γυναίκες, την Αγαμία, την Ατεκνία και την Ανεργία. Και επειδή είναι γνωστό επίσημα από το 1995, (εμείς το είχαμε ανακοινώσει το 1986), ότι η παρατεταμένη ψυχική ένταση των γυναικών οδηγεί στην ανάπτυξη καρκίνου του μαστού, ύστερα από την οικονομική ασφυξία που βίωσαν οι γυναίκες στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία και με το επιστέγασμα από έτους με τον κορονοϊό, η αύξηση αυτή θα επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια. Όσον αφορά για το Εθνικό Αρχείο Καταγραφής Καρκίνου, δεν έγινε ακόμη εφικτή η απόκτηση του.

► Το Εθνικό Σύστημα Υγείας, όπως είναι οργανωμένο σήμερα, μπορεί να αντιμετωπίσει αυτή την επιδημία;

Πιστεύω ότι με τη λέξη επιδημία αναφέρεστε στον καρκίνο του μαστού και όχι στον κορονοϊό. Θα σας είμαι απολύτως ειλικρινής. Παρόλο που έχουμε εξαιρετικούς ιατρούς στην Ελλάδα, πιστεύω ότι το Εθνικό

κό Σύστημα Υγείας της χώρας μας -ιδιαίτερα για τον καρκίνο του μαστού- θα έπρεπε να ήταν καλύτερα οργανωμένο. Και θα αναφερθώ μόνον σε δύο από τα αρνητικά του Συστήματος, και δεν θα ασχοληθώ με τα υπόλοιπα. Το πρώτο είναι ο μεγάλος χρόνος αναμονής για να εξετασθεί ή να χειρουργηθεί μια γυναίκα και το δεύτερο αφορά στην μη επισήμοποίηση ως ανεξάρτητης ειδικότητας, της Μαστολογίας, που αφήνει περιθώρια ενασχόλησης με τις παθήσεις του μαστού και των μη εξειδικευμένων στον μαστό ιατρών.

► Το γεγονός ότι ως χώρα είμαστε αρκετά πίσω στην πρόληψη, οφείλεται στην έλλειψη ενημέρωσης ή στην αδυναμία πρόσβασης στο σύστημα;

Οτι ως χώρα είμαστε αρκετά πίσω στην πρόληψη, κατ' αρχήν θα πω ότι εξαρτάται από περισσότερους παράγοντες πέραν της ενημέρωσης και της αδυναμίας της πρόσβασης στο σύστημα, όπως η νοοτροπία, ο φόβος κι η λανθασμένη αντίληψη του να μην σκαλίζει κάποιος τα πράγματα. Το πιο σημαντικό όμως είναι η έλλειψη από το Κράτος του οργανωμένου εθνικού πλη-

θυσματικού έλεγχου των γυναικών για καρκίνο του μαστού με μαστογραφία. Δυστυχώς η Ελλάδα είναι μία από τις 3 χώρες στην ΕΕ, μαζί με τη Σλοβακία και τη Βουλγαρία, που δεν διαθέτουν πληθυσμιακό έλεγχο, παρόλο που είμαι ο Εθνικός εκπρόσωπος στην Επιτροπή της ΕΕ, European Commission Initiative on Breast Cancer (ECIBC) και προσπαθώ έντονα για να δημιουργηθεί. Τώρα δε με τον κορονοϊό όλα έχουν πάει πίσω.

► Έχουν όλοι οι πολίτες ίση πρόσβαση στη διάγνωση και στη θεραπεία;

Για την καταπολέμηση του καρκίνου του μαστού απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δυνατότητα πρόσβασης των γυναικών γενικότερα και των ασθενών με καρκίνο του μαστού ειδικότερα, σε υψηλής ποιότητας προσέγγιση για έγκαιρη διάγνωση και κατάλληλη και εξειδικευμένη θεραπευτική αντιμετώπιση. Εάν αυτό γίνει αντιληπτό, από τους κρατικούς φορείς και από τις ίδιες τις γυναίκες συνολικά, τότε θα μπορέσουμε να σώσουμε τις γυναίκες που θα εμφανίσουν καρκίνο του μαστού τουλάχιστον σε ένα ποσοστό που θα ξεπερνά το 60%. Αυτό αποτελεί βασική προϋπόθεση για να πούμε ότι φροντίζουμε τις γυναίκες στη χώρα μας.

► Τι εννοείτε κ. Μουζάκα λέγοντας ότι θα σωθούν γυναίκες με καρκίνο του μαστού σ' ένα ποσοστό πάνω από 60%;

Για να γίνει αυτό καλά αντιληπτό θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι: Τα καλά αποτελέσματα και η καλή έκβαση των γυναικών με καρκίνο του μαστού, εξαρτώνται από την έγκαιρη διάγνωση και την κατάλληλη αντιμετώπιση σε υψηλών προδιαγραφών Κέντρα ή Κλινικές Μαστού. Εκτός της έγκαιρης προσέλευσης των γυναικών για εξέταση των μαστών, είναι και οι σωστές και καλές υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης που θα βελτιώσουν τα αποτελέσματα των ασθενών, θα

μειώσουν τα ποσοστά λανθασμένων διαγνώσεων, θα επιτρέψουν μικρότερης έκτασης χειρουργικές επεμβάσεις, λιγότερες ή ελαφρότερες χημειοθεραπείες και κατά συνέπεια λιγότερες παρενέργειες από τις θεραπείες. Όλα αυτά που σας ανέφερα εκτός της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ασθενών και την επιμήκυνση της επιβίωσης των, μέχρι ίασης, θα έχουν και σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία της περιθαλψής για τον Κρατικό προϋπολογισμό, με αποτελέσματα την καλύτερη βιωσιμότητα των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.

► Πόσο συχνά καλείστε να αντιμετωπίσετε προχωρημένους καρκίνους;

Δυστυχώς όχι σπάνια.

► Πιστεύετε ότι βρισκόμαστε κοντά στη νίκη του καρκίνου του μαστού;

Αν εννοείτε την εξαφάνιση ή τη θεραπεία του ανεξαρτήτως σταδίου στο οποίο διαπιστώνεται, ή απάντηση είναι τη στιγμή αυτή όχι. Ασφαλώς αύριο μπορεί να έχουμε άλλα πιο ευχάριστα νέα. Έχουμε όμως γενικότερα με την κατάλληλη και σύγχρονη θεραπευτική αντιμετώπιση αύξηση της επιβίωσης, δηλαδή οι γυναίκες με καρκίνο του μαστού σήμερα ζουν περισσότερο και καλύτερα. Δεν υπάρχει όμως ακόμη ίαση για όλα τα στάδια της νόσου.

«Πιάνουμε εμείς τον καρκίνο στον ύπνο»

Θα ήθελα να μου διευκρινίσετε δύο πράγματα. Το πρώτο αφορά σ' αυτό που είπατε με την έγκαιρη διάγνωση, τι σημαίνει αυτό για τον κόσμο; Και το δεύτερο, τι πρέπει να περιλαμβάνεται μέσα στο πλαίσιο της κατάλληλης θεραπευτικής αντιμετώπισης;

Εγκαιρη διάγνωση, με πολύ απλά λόγια σημαίνει ότι «πιάνουμε εμείς τον καρκίνο στον ύπνο» και ότι ο καρκίνος εμάς. Αυτό επιτυγχάνεται όταν οι γυναίκες προσέρχονται για «εξέταση μαστών» χωρίς να υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Αν όμως υπάρχει κάποιο πρόβλημα στον μαστό τους που το αγνοούν, αυτό θα διαπιστωθεί διά μέσου των εξετάσεων στις οποίες θα την υποβάλει ο μαστολόγος, σε κατάσταση υποκλινική, δηλαδή πριν το εύρημα έχει μεγαλύτερες διαστάσεις και είναι ψηλαφητό.

Το μη ψηλαφητό εύρημα τις περισσότερες φορές διαπιστώνεται στη μαστογραφία. Λέω «τις περισσότερες φορές» διότι υπάρχουν και καρκίνοι που δεν απεικονίζονται

Το μη ψηλαφητό εύρημα τις περισσότερες φορές διαπιστώνεται στη μαστογραφία

στη μαστογραφία, όπως επίσης και ό,τι απεικονίζεται δεν είναι καρκίνος. Αν λοιπόν διαπιστωθεί ένας καρκίνος του μαστού σε μη διηθητική κατάσταση οποιουδήποτε μεγέθους, ή διηθητικός καρκίνος κάτω από 1 εκ., τότε έχουμε κάνει έγκαιρη διάγνωση και η όλη εξέλιξη της γυναίκας θα είναι πολύ καλή, μέχρι ίσως της. Ερχόμενη στο δεύτερο σκέλος της ερωτήσεώς σας, σχετικά με την κατάλληλη θεραπευτική αντιμετώπιση, που πιστεύω να κατάλαβα την

ευρύτερη έννοια της ερωτήσεως, αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει μαζί με τη δυνατότητα πρόσβασης σε κατάλληλη χειρουργική, φαρμακευτική και ακτινοθεραπευτική αντιμετώπιση που συνεχώς θα πρέπει να είναι σε συνάρτηση με τα διεθνή αλλά και τα ελληνικά δεδομένα -εφόσον υπάρχουν επί του θέματος ερευνητικά αποτελέσματα-, και μία παράλληλη ψυχολογική υποστήριξη και, στα προχωρημένα στάδια, και ανακουφιστική θεραπεία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η ΔΕΥΑΠ έχοντας υπόψη την επιδημιολογική κατάσταση που επικρατεί με την εξάπλωση του Covid - 19 απευθύνει έκκληση στους καταναλωτές να προβαίνουν κατά το δυνατόν σε ηλεκτρονικές πληρωμές των λογαριασμών (εξόφληση ή καταβολή έναντι) μέσω e-banking, χρησιμοποιώντας τον ηλεκτρονικό κωδικό ηλεκτρονικής πληρωμής (RF) που αναγράφεται στο έντυπο του λογαριασμού, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός στα ταμεία της ΔΕΥΑΠ.

Οι καταναλωτές παρακαλούνται να προσέρχονται στα γραφεία της ΔΕΥΑΠ μόνο για κατ' επείγουσες περιπτώσεις.

Σε ό,τι αφορά τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, σημειώνεται ότι δεν θα πραγματοποιούνται διακοπές υδροδότησης, έως και τις 28 Φεβρουαρίου 2021, τουλάχιστον.

Στο προσεχές διάστημα, μελετάται από την ΔΕΥΑΠ και η εξυπηρέτηση του κοινού με ραντεβού. Για οποιαδήποτε σχετική απόφαση, θα υπάρξει σχετική ενημέρωση.

Η τήρηση των παραπάνω, θα βοηθήσει όλους μας, να προστατέψουμε τους εαυτούς μας και τους συνανθρώπους μας που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, δείχνοντας την κοινωνική ευαισθησία που είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΕΥΑΠ